

gend aangegeven is. Zoo is ook een verklaring met beroep op „veerkracht” een echte verklaring, hoewel die veerkracht zelf niet bevredigend verklaard wordt (Ph. Ess.; I, 198—199).

De goede
hypothese.

Voor wij nu verder onderzoeken hoe Boyle's „intermediate causes” er uit zien, is het wel goed ons af te vragen, hoe hij zekerheid heeft, dat het mechanistische systeem deugt? Want zoolang het niet een groot samenhangend geheel is, maar nog slechts uit losse brokstukken bestaat, is men ook niet zeker van de juiste grondslagen. De conclusies uit het experiment gaan bij die gedeeltelijke verklaringen immers niet geheel terug tot aan die grondslagen. Hoe weet ik nu toch, dat de „mechanical hypothesis” deugt? Zien we nu eerst welke eischen Boyle aan een hypothese stelt en vervolgens of hier inderdaad daaraan voldaan wordt.

Een goede hypothese, zegt Boyle, moet niet alleen in overeenstemming zijn met die natuurverschijnselen tot welker verklaring zij opgesteld is, maar ook met alle andere verschijnselen en alle andere waarheden. Wie dus een theorie voor alle tijden opstelt, moet zorgen, dat niet alleen de in aanmerking genomen feiten zijn hypothese niet tegenspreken, maar ook, dat later ontdekte verschijnselen dit niet zullen doen. Het is moeilijk een nauwkeurige (accurate) hypothese te bouwen op de onvolledige natuurkennis (history of the phenomena of nature), die wij hebben. Vele dingen kunnen in latere tijden ontdekt worden, waarvan wij nu niet droomen en zij zouden die leerstellingen (doctrines) omver kunnen werpen, die nu prachtig aangepast (!) zijn bij de waarnemingen, die tot nog toe gedaan zijn (Exc.; III, 444).

Inductief
karakter der
hypothese.

Als wij nu deze eischen, die Boyle aan een goede hypothese stelt, nagaan, dan zouden we vreezen, dat de mechanische hypothese als „zekere” hypothese een onmogelijkheid wordt. De theorie rust namelijk in deze redeneering op inductie en inductie is nooit volledig. Boyle spreekt over het „aanpassen” van de hypothese bij de verschijnselen. Nu zal toch in dezen gedachtengang een theorie, die alle feiten omvat, wel aan een zeer omvangrijk feitenmateriaal „aangepast” moeten zijn.

Fundamenten der
mechanische hyp.
zijn zeker.

Dat is volgens Boyle inderdaad ook het geval: De mechanische hypothese heeft tot nog toe door haar overeenstemming (consistency) met zichzelf, zonder eenig conflict met bekende waarnemingen of natuurwetten, de stoffelijke zaken kunnen verklaren en is daarmee ook voor de toekomst als zeker te beschouwen (Mech.; III, 456). Dat zij goed is, is niet apriori te bewijzen, maar slechts door probeeren (trial). Zij zal wel steeds geldend blijven, want haar beginsels zijn a.h.w. de letters van het alphabet en even onwaarschijnlijk als